

CRI(2021)28
Version roumaine
Romanian version

**RECOMANDAREA DE POLITICĂ
GENERALĂ NR 9 A ECRI
(REVIZUITĂ)**

**PRIVIND PREVENIREA
ȘI COMBATEREA
ĂNTISEMITISMULUI**

ADOPTATĂ PE 1 IULIE 2021

Strasbourg, 14 septembrie 2021

Vă rugăm să țineți seama că prezentul document este o traducere. Dacă aveți dubii asupra sensurilor, consultați versiunile originale în engleză și franceză.

Publicată de
Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI)
Consiliul Europei - 2021
Tipărită la Strasbourg

I. Preambul

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI),

Având în vedere Declarația Universală a Drepturilor Omului;

Având în vedere Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială;

Având în vedere Convenția europeană privind drepturile omului, în special Articolul 14;

Având în vedere Protocolul nr 12 la Convenția europeană privind drepturile omului, care conține o clauză generală care interzice discriminarea;

Având în vedere Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei privind infracțiunile cibernetice, în legătură cu încriminarea actelor de natură rasistă sau xenofobă comise prin intermediul sistemelor computerizate;

Având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și a tribunalelor naționale în legătură cu incitarea la antisemitism și la discursuri de ură, inclusiv negarea holocaustului, distorsionarea, minimalizarea, aprobarea și justificarea, precum și învinovățirea victimelor;

Reamintind Recomandările de Politică Generală ale ECRI: Nr 1, privind combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței; Nr 2 (revizuită), privind organismele egalitare pentru combaterea rasismului și intoleranței la nivel național; Nr 6, privind combaterea diseminării materialelor rasiste, xenofobe și antisemite prin intermediul internetului; Nr 7, privind legislația națională în legătură cu combaterea rasismului și discriminării rasiale; Nr 10, privind combaterea rasismului și discriminării rasiale în și prin școli; Nr 12, privind combaterea rasismului și discriminării rasiale în domeniul sportiv; și Nr 15, privind combaterea discursului de ură;

Având în vedere Rezoluția 2106 (2016) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei pentru o angajare reînnoită în lupta împotriva antisemitismului în Europa și Rezoluția 2309 (2019) privind păstrarea moștenirii culturale evreiești;

Având în vedere Rezoluția Parlamentului European din 1 iunie 2017 privind combaterea antisemitismului, Decizia Cadru 2008/913/JHA a Consiliului Uniunii Europene privind combaterea anumitor forme și exprimări ale rasismului și xenofobiei prin intermediul legislației penale, Declarația Consiliului Uniunii Europene 15213/18 privind lupta împotriva antisemitismului și dezvoltarea unei abordări de securitate comună pentru o mai bună protecție

a comunităților și instituțiilor evreiești în Europa, Declarația Consiliului Uniunii Europene 13637/20 privind întărirea luptei împotriva antisemitismului în cadrul zonelor politice și lucrările Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale în domeniul combaterii antisemitismului;

Reamintind Conferința OSCE de la Berlin privind antisemitismul din 2004, Concluziile Președinției Elvețiene a OSCE din 12-13 noiembrie 2014, în urma celei de-a 10-a Conferințe aniversare de la Berlin privind antisemitismul, cât și Declarația OSCE de la Basel, din 2014, privind întărirea eforturilor de combatere a antisemitismului;

Luând notă despre raportul privind antisemitismul, din 20 septembrie 2019, prezentat de Raportorul Special al Națiunilor Unite, în legătură cu libertatea religiei și a credinței;

Luând notă despre Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite Nr 61/255, din 2007, despre Planul de Acțiune pentru prevenirea extremismului violent, din 2015, despre Planul de Acțiune al Națiunilor Unite pentru salvagardarea siturilor religioase, din 2019, și despre Strategia și Planul de Acțiune ale Națiunilor Unite privind discursul de ură, din 2019;

Amintind lucrările Alianței pentru Rememorarea Holocaustului Internațional (IHRA), și în special Declarația Forumului Internațional de la Stockholm privind Holocaustul, din 2000, Definiția de lucru a negării și distorsionării holocaustului, din 2013, Definiția de lucru a antisemitismului, din 2016, și Opinia ECRI privind Definiția de lucru a IHRA despre antisemitism, din 2020;¹

Amintind îndrumarul din 2018 al UNESCO-OSCE/ODIHR, intitulat Abordarea antisemitismului prin educație: linii directoare pentru creatorii de politici;

Luând notă despre numirea într-un număr de state membre ale Consiliului Europei a coordonatorilor și consilierilor naționali pentru combaterea antisemitismului, cât și despre numirea unui reprezentant special, coordonator sau punct de concentrare în această problemă, în cadrul Consiliului Europei, Uniunii Europene, OSCE și Națiunile Unite;

Amintind principiile cuprinse în instrumentele auto-regulatorii ale partidelor politice;

Amintind că moștenirea istoriei europene este o datorie de a rememora trecutul, rămânând vigilenți și opunându-ne activ oricăror manifestări rasiste, xenofobe, anti-semitice și de intoleranță;

Aducând un omagiu amintirii victimelor persecuției și exterminării sistematice a evreilor în cursul holocaustului, cât și ale celorlalte victime ale politicilor de persecuție și exterminare rasială și homofobă în timpul celui de-al doilea război mondial;

Aducând un omagiu evreilor care au căzut victime uciderilor și persecuțiilor sistematice în regimurile totalitare care au urmat celui de-al doilea război mondial, cât și altor victime ale acestor politici;

Accentuând în această privință faptul că Consiliul Europei a fost înființat tocmai pentru a apăra și promova valorile comune și juste – în special protejarea și promovarea drepturilor omului – în jurul cărora a fost reconstruită Europa în urma ororilor celui de-al doilea război mondial;

Amintind că combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței este înrădăcinată și formează parte integrantă din protecția și promovarea drepturilor omului;

Profund convinși că combaterea antisemitismului, deși necesită acțiuni specifice, este o parte integrantă și intrinsecă a luptei împotriva rasismului și intoleranței;

Luând notă că ura față de poporul evreu și persecuția acestuia persistă de secole în Europa;

Observând creșterea antisemitismului în multe state membre ale Consiliului Europei, și accentuând faptul că această creștere este de asemenea caracterizată de forme contemporane de antisemitism și de răspândirea urii antisemite în mediul online;

¹ Vezi Anexa nr. 1 (Opinia ECRI, 2020) și Anexa nr. 2 (Definiția de lucru a IHRA despre antisemitism, 2016)

Luând notă cu îngrijorare despre tendința crescândă de abuz anti-semitic împotriva femeilor, în special a celor active în viața publică sau care se identifică drept evrei ortodocși;

Observând că atacurile teroriste și alte forme de violență împotriva evreilor și instituțiilor evreiești au crescut în mod dramatic de când ECRI a publicat pentru prima dată Recomandarea sa de Politică Generală Nr 9 din 2004, și că ele își au originea printre diferite ideologii și zone politice și religioase, și că este răspunderea guvernelor să-și protejeze populația, fără discriminare, împotriva daunelor;

Luând notă că aceste manifestări au urmat îndeaproape dezvoltările lumii actuale, precum situația din Orientul Mijlociu;

Subliniind că aceste manifestări nu reprezintă exclusiv acțiunile grupărilor extremiste, ci adesea sunt fenomene curente, inclusiv în școli, devenind percepute din ce în ce mai frecvent drept evenimente obișnuite;

Observând folosirea frecventă a simbolurilor din epoca nazistă și referirile la holocaust în manifestări curente de antisemitism;

Subliniind că aceste manifestări își au originea în diferite grupări sociale și ideologice și diferite sectoare sociale;

Luând notă că internetul este folosit tot mai frecvent drept un mijloc de răspândire a antisemitismului și că rețelele sociale nu au reușit să ia măsuri eficiente pentru a preveni această folosire periculoasă a platformelor lor;

Observând că victimele rasismului și excluderii din anumite societăți europene, devin ele însele vinovate de antisemitism;

Luând notă că, într-un număr de țări, antisemitismul, inclusiv în formele lui actuale, continuă să fie promovat, deschis ori într-un mod codificat, de unii lideri sau partide politice, și nu numai de partidele extremiste, ci și de anumite partide centrale;

Luând notă că percepția populației evreiești în rândul politicianilor și anumitor cetățeni are uneori ecouri anti-semite neintenționate, ceea ce accentuează pericolul răspândirii acestor idei;

Având convingerea că un răspuns adecvat la aceste fenomene poate fi primit doar prin eforturile comune ale tuturor factorilor relevanți din societățile europene, inclusiv al reprezentanților diferitelor comunități, liderilor religioși, organizațiilor societății civile și altor instituții cheie, în special aceluia din domeniile educațional, cultural și politic;

Subliniind că eforturile de a contracara antisemitismul trebuie să includă implementarea completă a prevederilor legale împotriva rasismului și discriminării rasiale față de toți făptuitorii și în beneficiul tuturor victimelor, cu un accent special pe prevederile împotriva incitării la ură rasială și violență, cât și discriminării rasiale;

Convinși încă o dată că aceste eforturi trebuie să includă și promovarea dialogului și colaborării între diferitele segmente ale societății, la nivel local și național, inclusiv dialogul și cooperarea între diferitele comunități culturale, etnice și religioase;

Subliniind cu tărie rolul educației, în special educația privind holocaustul, în promovarea toleranței și respectului pentru drepturile omului, și prin urmare în lupta împotriva antisemitismului;

Subliniind necesitatea ca guvernele să abordeze antisemitismul în mod activ prin educație, asigurând ca sistemele educaționale să dezvolte rezistența elevilor față de antisemitism și alte forme de prejudecăți, și să răspundă eficient la cazurile de antisemitism din cadrul sistemului educațional;

Cu hotărârea de a reînnoi Recomandarea sa de Politică Generală Nr 9 privind lupta împotriva antisemitismului, în conformitate cu Ghidul pentru o egalitate efectivă, redactat cu ocazia celei de-a 25-a aniversare a sa.

II. Context general

Comentariu general

1. Revine mandatului ECRI și este intenția acestei Recomandări de Politică Generală (RPG) să prevină și să contracareze manifestările publice de antisemitism. În acest context, este de asemenea important să subliniem că, deși RPG-urile ECRI sunt adresate autorităților naționale din statele membre ale Consiliului Europei, prevenirea și combaterea antisemitismului trebuie înțelese ca responsabilități ale tuturor membrilor societății.
2. Aceste manifestări cuprind discriminarea și discursul de ură, inclusiv negarea și distorsionarea holocaustului, cât și amenințări și acte de violență. Atacurile antisemite ajung de la desacralizarea cimitirelor, monumentelor și sinagogilor evreiești, trecând prin atacuri fizice, chiar și în public, împotriva evreilor sau celor care sunt considerați evrei (persoanele care poartă semne vizibile ale religiei iudaice, precum kippah-ul, sunt în mod special vulnerabile), până la crimă și atacuri teroriste mortale.
3. Există o gamă largă de făptași ai actelor antisemite. Aceasta include neo-naziști, extremiști de dreapta, extremiști religioși, în special islamiști² violenți, cât și anumiți extremiști de stânga.³ În mai multe ocazii, ECRI a mai remarcat încercări crescânde de a reabilita și trivializa regimurile colaboracioniste din timpul celui de-al doilea război mondial și acțiunile lor, inclusiv, în unele cazuri, complicitatea guvernelor de ocupație în mașinăria holocaustului.

Dezvoltarea istorică a antisemitismului⁴

4. Ura împotriva evreilor reprezintă o problemă veche în Europa, care a apărut în antichitate și a fost de asemenea legată de evoluții în cadrul creștinismului. Rădăcinile moderne ale antisemitismului, ca formă modernă de rasism, datează încă din a doua jumătate a secolului XIX. Tendința crescândă din acea perioadă de a categoriza și tipologiza fenomenele naturale era aplicată tot mai mult și ființelor umane și societăților și culturii lor.⁵ Conceptul de „semitism” este el însuși o invenție rasistă din acea perioadă, fiind construit pe o terminologie lingvistică anterioară, de către cei care au dezvoltat o bază pseudo-științifică pentru ura și politicile lor, pentru a blama poporul evreu și a stigmatiza mișcările de stânga și liberale asociindu-le cu evreei, ca presupus străine de valorile și viața politică a majorității. Acest concept a fost adânc înrădăcinat în teorii rasiste și poartă noțiuni de trăsături de caracter neschimbate, pe care toți evreii le posedă, indiferent de actuala lor naționalitate, cultură, clasă socială, limbă, sau alți factori. Se încearcă astfel să se definească și să se impună, din afară, o categorie statică și biologizată a „evreilor”, care urma să fie folosită în discursul politic și în cadrul „rasei”⁶ și al ierarhiilor rasiale.
5. Acest proces a însemnat de asemenea un punct important în istoria urii împotriva evreilor. Antisemitismul nu se mai limita la ura împotriva religiei iudaice, ci s-a extins prin intermediul inventării unei „rase semitice”. În Europa medievală și la începuturile epocii moderne, evreei erau discriminați, marginalizați și supuși la ură și violență în special din cauza religiei lor, de exemplu pe baza acuzațiilor de deicid, sau superstițiilor privind defăimarea uciderii copiilor. Totuși, un evreu convertit la

² ECRI subliniază cu tărie că acest lucru nu trebuie înțeles sau interpretat greșit în vreun fel ca justificând prejudecățile, discriminarea sau ura împotriva musulmanilor (vezi și Recomandarea de Politică Generală Nr 5 a ECRI).

³ Vezi Raportul anual 2015 al ECRI: § 24 și Raportul anual 2019: § 14.

⁴ ⁴ *O notă privind ortografia:* ECRI ortografiază termenul „antisemitism” fără cratimă. Folosirea cratimei ar implica existența unui „semitism” la care cineva se opune. Totuși, conceptul de „semitism” însuși este o invenție rasistă a celor care doreau să formeze o nouă bază pentru ura lor față de poporul evreu (vezi textul principal).

⁵ Vezi și: ECRI (2019): O Introducere istorică (Pregătită pentru a 25-a aniversare a ECRI).

⁶ Întrucât toate ființele umane aparțin aceleiași specii, ECRI respinge teoriile bazate pe existența unor „rase” diferite (vezi și Recomandarea de Politică Generală Nr 7 a ECRI, nota de subsol 1).

creștinism sau islamism, în funcție de regiunea europeană, era, cel puțin teoretic, scutit de aceste forme de intoleranță.

6. Odată cu inventarea „semitismului”, nu doar religia era văzută de antisemiți drept o problemă, ci un lucru pe care ei îl considerau predeterminat și ereditar, și care nu putea fi schimbat de indivizii în cauză. În consecință, de exemplu, regimul Național Socialist (nazist) a omorât de asemenea persoane de origine evreiască ale căror familii deveniseră creștine. În opinia celor care propagau ura împotriva evreilor, „semitismul” înlocuise „iudaismul”, sau mai simplu spus, „sângele înlocuise religia”.
7. Antisemitismul a fost descris în diferite situații drept o otrăvă, sau un virus. Antisemitismul poate fi văzut alternativ ca alimentând un rezervor de idei negative despre evrei, care a fost umplut de-a lungul mileniilor, și din care aceste idei se pot scoate la iveală, uneori neintenționat, alteori intenționat. Aceasta se poate întâmpla atunci când stereotipurile privind evreii se intersectează cu preocupări precum funcționarea capitalismului în societate sau conflictul israeliano-palestinian. Aceste idei pot prin urmare să ofere un răspuns simplist și argumentativ la aceste preocupări.

Forme contemporane de antisemitism

8. Formele contemporane de antisemitism pot fi diferite de formele tradiționale de prejudecăți împotriva poporului evreu, dar ambele forme pot exista și în paralel. În zilele noastre, antisemitismul poate fi exprimat și printr-o anumită critică a Israelului, care nu are nicio bază. De exemplu, negând evreilor dreptul la un stat național, considerând statul Israel la un standard diferit de comportare decât alte state, ori demonizând statul Israel și văzându-l, împreună cu cetățenii lui, ca un stat rău și rasist din principiu, toate acestea pot fi considerate antisemitism. Totuși, ECRI subliniază cu tărie că orice încercări de a înăbuși, sau a stigmatiza drept antisemitism, critica legitimă a Israelului și a politicilor sale, în special față de poporul palestinian și în contextul ocupației teritoriilor palestiniene de către israelieni, vor submina eforturile de combatere a antisemitismului și de aceea vor trebui respinse.⁷
9. Deși retorica anti-israeliană vine de asemenea de la grupările anti-sioniste, ECRI notează că anti-sionismul nu poate fi echivalat pur și simplu cu antisemitismul. Sionismul este o mișcare politică națională evreiască, înființată la sfârșitul secolului XIX ca răspuns la antisemitismul care lua amploare în Europa, cu scopul emancipării politice a minorităților evreiești și al înființării unui stat național evreu. A existat întotdeauna o prezență evreiască pe pământul lor ancestral, iar dorința lor de a se întoarce acolo ca popor a format o parte esențială a ritualului lor religios zilnic. Acest scop a fost atins în cele din urmă odată cu înființarea statului Israel, stabilit în conformitate cu Planul de Particionare pentru Palestina al Națiunilor Unite din 1948. Anti-sionismul reprezintă opoziția la această mișcare și la naționalismul evreiesc. Au existat și mai există încă diferite grupări politice și religioase ale evreilor care se opun ideii de sionism. Totuși, nu se poate trece cu vederea faptul că antisemitismul actual poate fi camuflat drept anti-sionism pentru a se pretinde un punct de vedere pur politic și nu o formă de rasism. Acest fenomen se poate întâlni, de exemplu, printre cei care nu se opun în sine naționalismului și statelor naționale, ci doar unui stat național evreu. În acest caz, diferitele tratamente aplicate evreilor și aspirațiilor lor naționale, cât și singularizarea poporului evreu în scopul de a i se aplica alte standarde, constituie forme de antisemitism. ECRI notează că Secretarul General al Națiunilor Unite a caracterizat „încercările de socoti nelegitim dreptul Israelului de a exista, inclusiv îndemnul la distrugerea sa” drept o manifestare contemporană de antisemitism.⁸

⁷ Opinia ECRI despre Definiția de lucru a antisemitismului a IHRA (2020): § 7.

⁸ Vezi: remarcile Secretarului General ONU la Evenimentul la nivel înalt al UNESCO privind forța educației în combaterea rasismului și discriminării: cazul antisemitismului (2018). Vezi de asemenea Raportorul special ONU privind libertatea religiei sau credinței (2019): § 17.

10. Nici anti-sionismul, nici antisemitismul nu constituie puncte de vedere monolitice, ci includ adesea poziții contradictorii și eterogene. Este un fapt unanim acceptat că granița dintre aceste două fenomene nu este bine definită. Totuși, se poate observa că, deși anti-sioniștii nu sunt în mod necesar antisemiți, marea majoritate a antisemiților sunt și anti-sioniști. În această privință, Recomandarea de Politică Generală intenționează să încurajeze și să permită guvernelor statelor membre ale Consiliului Europei să abordeze mai eficient secțiunile suprapuse de anti-sionism și antisemitism. Pentru a stabili dacă anumite comentarii sau afirmații sunt numai anti-sioniste sau și antisemitice, este necesar ca ele să fie privite într-un context mai larg (ex. cine le-a făcut, de ce, când, cum, unde și cărui public). Această abordare este de asemenea reflectată, de exemplu, în Definiția de lucru a antisemitismului a Alianței Internaționale pentru Rememorarea Holocaustului (IHRA).
11. În acest context, este de asemenea îngrijorătoare creșterea antisemitismului ca urmare a influenței unor islamiști radicali, privind membrii comunităților imigrante, dar nu numai în privința acestora, în Europa de Vest și în alte părți.⁹ În cursul activității sale de monitorizare, ECRI a observat că ori de câte ori apar tensiuni ale unor noi violențe în conflictul din Orientul Mijlociu, cresc în Europa generalizările marcante împotriva tuturor evreilor și violența antisemită.¹⁰ ECRI a subliniat în mod repetat că prea adesea se acordă insuficientă atenție necesității de a distinge între critica legitimă a acțiunilor Israelului, în măsura în care acesta este considerat la aceleași standarde ca orice alt stat, și expresia publică a rasismului și urii față de evrei în general.¹¹ Condamnarea publică a acestor acțiuni și retorici rasiste este adesea insuficientă. ECRI și-a mai exprimat îngrijorarea privind opinia frecventă că atacurile împotriva evreilor sau proprietății lor ar putea fi considerate drept reacții justificate la politicile și acțiunile guvernului israelian.¹² ECRI subliniază că un astfel de sprijin indulgent și indirect pentru rasismul antisemitic trebuie condamnat și prevenit cu tărie.
12. Exemple de forme contemporane de antisemitism pot include stereotipuri tradiționale și teorii ale conspirației, dar aplicate fenomenelor actuale. Acest lucru include exemple precum acuzarea „evreilor” că ar controla și submina sistemul financiar internațional, structurile de guvernare globală, mass-media, instituțiile de stat, cauzând războaie și conflicte armate, împrăștiind boli în mod intenționat, sau fiind „mâna ascunsă” într-o varietate de alte scenarii de sfârșit al lumii. Acest lucru a devenit iarăși vizibil odată cu răspândirea, în special prin rețelele de socializare, a teoriilor conspiraționiste antisemite în contextul pandemiei de Covid-19.
13. Antisemitismul, deși este o formă de rasism, este de asemenea caracterizat prin alte elemente unice. Antisemitismul împărtășește punctul de vedere standard rasist care respinge existența unei omeniri comune, și sub-divide în schimb ființele umane în diferite categorii „rasiale”, care de obicei nu sunt privite ca fiind egale. Noțiuni de diviziuni de neînlăturat între „noi” și „ei”, care sunt inerente în cazul rasismului, pot fi întâlnite și în antisemitism. Totuși, antisemitismul este aproape întotdeauna caracterizat și prin teorii ale conspirației, care atribuie evreilor anumite intenții sinistre și puteri ascunse. În acest sens, antisemitismul deviază de la stereotipurile rasiste obișnuite în care „celălalt” este caracterizat printr-o natură inferioară. Contrar acestui lucru, prejudecățile antisemite sunt adesea bazate pe presupuneri ale unor puteri speciale superioare (politice, financiare, de rețea globală) pe care evreii sunt suspectați că le au și le folosesc împotriva non-evreilor. Aceste stereotipuri străvechi sunt folosite pentru a suscita teama și ura față de evrei, și pot fi mobilizate în mod

⁹ Vezi de exemplu: Raportul anual ECRI 2014: § 13; Raportul anual ECRI 2015: § 24. Totuși, ECRI accentuează cu tărie încă o dată că acest lucru nu trebuie înțeles sau interpretat greșit în vreun fel ca justificând prejudecățile, discriminarea sau ura față de musulmani (Vezi și Recomandarea de Politică Generală Nr 5 a ECRI).

¹⁰ Vezi de exemplu: Raportul anual 2014 al ECRI: § 13; Raportul anual 2018 al ECRI: § 16

¹¹ Raportul anual ECRI 2014: § 13; Raportul anual ECRI 2016: § 21; Raportul anual ECRI 2017: § 16.

¹² Raportul anual ECRI 2018: § 16.

flexibil în diferite momente, și în special în vremuri de criză. Pe de o parte, antisemitismul reflectă o gamă de resentimente adânc interconectate, și este un exemplu de formă intersectată de rasism, dar, pe de altă parte, nu este numai o formă de rasism. Calitatea de evreu este, în funcție de context, demonizată în legătură cu alți indicatori de identitate, precum statut social (avere, educație), formare profesională (universitari, artiști, bancheri) sau ideologie politică (liberalism, socialism), care creează în mod convenabil legătura necesară pentru a hrăni teoriile conspiraționiste care sunt relevante în orice moment dat. După cum se dovedește tipic pentru teoriile conspirației, devine irelevant că diferitele acuzații chiar se contrazic unele pe altele la un moment dat (de exemplu evreii „controlând finanțele globale” și evreii ca „responsabili ai răspândirii comunismului”).

14. ECRI notează hărțuirea crescândă a evreicelor, în special online, pe motiv de gen și religie. Femeile politician și cele din viața publică sunt luate drept țintă, abuzate și amenințate cu violența, iar femeile vizibil ortodoxe au fost atacate fizic.
15. Un alt exemplu deranjant de forme contemporane de antisemitism îl constituie revenirea negării și distorsionării holocaustului în Europa, inclusiv falsificarea malițioasă a faptelor istorice ale holocaustului și, în unele cazuri, chiar reabilitarea partidelor pro-naziste.

Negarea și distorsionarea holocaustului

16. Încercările de negare și distorsionare intenționată a realității holocaustului caută să minimalizeze crimele național-socialiștilor și ale colaboratorilor lor, să reabiliteze nazismul și antisemitismul, să prelungească trauma suferită de victime și de familiile lor, să nege identitatea lor ca victime și să promoveze ideologii care invită la genocid și la crime împotriva umanității.
17. ECRI notează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat că negarea holocaustului nu este protejată de Convenția europeană privind drepturile omului. În unul sau mai multe cazuri aduse în fața ei, în care reclamanții au pledat pentru faptul că libertatea lor de exprimare liberă a fost compromisă, ea a hotărât că reclamantul a spus neadevăruri în mod intenționat, cu scopul de a-i defăima pe evrei și persecuțiile pe care aceștia le-au suferit.¹³
18. ECRI mai notează că Adunarea Generală a ONU a condamnat fără rezerve orice negare a holocaustului și a îndemnat toate statele membre să respingă fără dubii orice negare a holocaustului ca eveniment istoric, fie total, fie parțial, sau orice activități care au acest scop.¹⁴
19. ECRI mai notează că Protocolul Adițional la Convenția Consiliului Europei privind infracțiunile cibernetice, din 2003, cere statelor părți să pună sub acuzare negarea holocaustului, dacă infracțiunea este comisă cu intenția incitării la ură, discriminare sau violență online, și că Decizia cadru a Uniunii Europene, din 2008, cere statelor membre implicate să pedepsească discursul de incitare la ură și indulgența publică privind negarea, sau crasa trivializare a crimelor de genocid, inclusiv a holocaustului, drept infracțiuni penale.¹⁵ În acest context, ECRI se referă și la propriile Recomandări de Politică Generală Nr 7, 9 (2004) și 15.
20. ECRI întâmpină cu satisfacție Definiția de lucru a negării și distorsionării holocaustului, dată de IHRA, admisă de statele sale membre în 2013, definiție care prevede contexte unde apare distorsiunea și care clarifică înțelesul termenilor.¹⁶

¹³ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Pastörs v. Germany* (ECtHR 2019, no. 55225/14).

¹⁴ Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 61/255 (2007).

¹⁵ Decizia cadru a Consiliului Europei 2008/913/JHA din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii de rasism și xenofobie prin intermediul legislației penale.

¹⁶ Vezi și IHRA (2021): Recunoașterea și combaterea distorsiunii holocaustului – recomandări pentru politicieni și factori decizionali.

Rememorarea holocaustului

21. Consiliul Europei a fost înființat la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, cu scopul de a apăra și promova valorile comune și juste, și în special pentru a promova și a proteja drepturile omului.
22. Rememorarea uciderii și distrugerii plănuite a comunităților evreiești, ca element esențial al încercării regimului nazist de a cucerii Europa, reprezintă o datorie a tuturor statelor membre ale Consiliului Europei, așa cum este și păstrarea și salvagardarea tuturor moștenirilor evreiești, care constituie lunga tradiție a vieții evreilor în Europa.
23. Această datorie a fost amintită de către Secretarul General Adjunct al Consiliului Europei în cuvântul său către Conferința Ministerială a IHRA, din 19 ianuarie 2020, când domnia sa a afirmat că „ECRI a atras de mult atenția necesității pentru o acțiune hotărâtă împotriva acestui flagel... rememorarea este importantă. Este un tribut adus milioanei de victime ale holocaustului. Este imperativ pentru demnitatea noastră. Rememorarea este de asemenea importantă deoarece ne ajută să înțelegem geneza răului, capacitatea lui de a reveni și fragilitatea democrațiilor noastre. Este un lucru esențial pentru stabilitate și pace, pentru a trăi laolaltă în Europa”.
24. În special, ECRI a atras atenția asupra instruirii profesorilor în înțelegerea culturală, pentru a împiedica diferitele manifestări de rasism, xenofobie, antisemitism și intoleranță, în Recomandarea sa de Politică Generală Nr 1, și asupra faptului că trebuie să aducem un omagiu memoriei persecuției și exterminării sistematice a evreilor în cursul holocaustului, cât și altor victime ale persecuției și exterminării rasiste din timpul celui de-al doilea război mondial, în Recomandarea sa de Politică Generală Nr 9 (2004).

III. Recomandări

ECRI notează că nivelurile de antisemitism și formele în care acesta este exprimat diferă considerabil între statele membre ale Consiliului Europei. Următoarele recomandări, care iau de asemenea în considerare descoperirile relevante pe care ECRI le-a făcut în cursul activității de monitorizare, nu trebuie înțelese ca o abordare de „măsură universală”. Ele se doresc o listă de acțiuni pe care guvernele sunt invitate să le ia în considerare și, dacă este nevoie, să le adapteze la împrejurările țărilor lor, în colaborare cu comunitățile implicate.

ECRI recomandă guvernelor statelor membre:

A. Politici și coordonare instituțională

1 – să acorde o prioritate majoră luptei împotriva antisemitismului, să ia toate măsurile necesare pentru combaterea tuturor manifestărilor sale publice, indiferent de originea lor;

2 – să ia măsuri ca acțiunile menite să combată antisemitismul să ocupe un loc însemnat printre acțiunile de combatere a rasismului, ca plan de acțiune separat, ori integrate alternativ într-un plan general de acțiune împotriva rasismului;

3 – să ia măsuri ca lupta împotriva antisemitismului să se desfășoare la toate nivelele administrative (național, regional, local) și să faciliteze implicarea unui număr mare de factori din diferite sectoare ale societății (în special politic, legislativ, economic, social, religios, educațional și cultural) în aceste eforturi;

4 – să adopte o legislație privind combaterea antisemitismului, luând în considerare recomandările ECRI din Recomandarea de Politică Generală Nr 7, privind legislația națională pentru combaterea rasismului și discriminării rasiale;

5 – să ia măsuri pentru includerea principiului intersecției în toate politicile egalitare, în special cele care se ocupă și de antisemitism, în scopul evitării discriminării bazate pe o combinație de caracteristici protejate;

6 – unde este cazul, să numească coordonatori naționali, cât și coordonatori la nivel descentralizat, pentru supravegherea și coordonarea eforturilor de combatere a antisemitismului, coordonatori care să acționeze ca o punte între guverne, agenții de ordine publică și alte organisme publice relevante (de exemplu, în domeniile educației și culturii) și comunități și instituții evreiești, și care să se coordoneze de asemenea cu alți coordonatori naționali, pentru a asigura ca statele membre să urmeze politici consistente de coordonare;

7 – să implice pe deplin organismele naționale egalitare în procesul combaterii, monitorizării, colectării de informații, audierii și analizării reclamațiilor și petițiilor privind actele antisemitice, și să îndemne autoritățile legislative de a adopta legislația relevantă, conform directivelor stabilite în Recomandarea de Politică Generală revizuită Nr 2 a ECRI, privind combaterea rasismului și intoleranței la nivel național de către organismele egalitare;

8 – pentru acele state membre care nu au făcut-o încă, să semneze și să ratifice Protocolul Adițional din 2003 la Convenția privind infracțiunile cibernetice a Consiliului Europei în legătură cu încredințarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor computerizate;

9 – să sprijine coordonarea și schimbul de bune practici în domeniul prevenirii și combaterii antisemitismului, între diferite organizații la nivel internațional, precum Consiliul Europei, OSCE, Uniunea Europeană și Națiunile Unite;

B. Prevenire /Educație

10 – să încurajeze factorii politici, liderii de opinie și alte personalități publice să ia o atitudine publică fermă împotriva antisemitismului, ridicând vocea¹⁷ împotriva diferitelor sale manifestări, inclusiv împotriva tuturor formelor sale contemporane, și afirmând cu claritate că antisemitismul nu va fi tolerat niciodată;

11 – să încurajeze și să sprijine proiecte de cercetare și monitorizare independentă a antisemitismului;¹⁸

12 – să ia în considerare Definiția de lucru a antisemitismului, dată de IHRA, drept o unealtă de lucru non-legală pentru înțelegerea și identificarea expresiilor de antisemitism, inclusiv a formelor contemporane, conform Opiniei ECRI privind acest document;¹⁹

13 – să ia măsuri ca agențiile de justiție penală să strângă informații privind incidentele și infracțiunile antisemite, în forma dezagregată acceptată ca bună practică de către agențiile europene și alte organizații internaționale, pentru a furniza informații consistente și continue, adecvate politicilor de reducere a infracționalității;²⁰

14 – să reglementeze companiile de internet, inclusiv rețelele de socializare, operatorii telecom și furnizorii de servicii de internet, pentru a stabili sisteme eficiente de monitorizare și a opri discursul de ură antisemită, conform standardelor internaționale privind drepturile omului;

15 – să asigure instruire continuă, la nivel local, regional și național, pentru ofițeri de poliție, procurori și judecători, privind prevenirea și combaterea antisemitismului, inclusiv pentru recunoașterea și înregistrarea infracțiunilor de ură antisemită, acceptată ca bună practică de către agențiile europene și alte organizații internaționale;²¹

16 – să promoveze cunoștințele despre viața și istoria evreilor, cât și despre contribuția pozitivă a persoanelor, comunităților și culturii evreiești la societățile europene, de asemenea și prin luarea în considerare a moștenirilor evreiești, unde este cazul;

17 – să colaboreze cu toți factorii relevanți și cu comunitatea evreiască în scopul de a introduce un modul specific privind antisemitismul în politicile de integrare și includere și în activitățile îndreptate spre educația civică;

18 – să ia măsuri ca directorii de școli, profesorii și alt personal să fie documentați corespunzător pentru a aborda eficient hărțuirea antisemită și atacurile care au loc în școli și în alte instituții de învățământ, inclusiv instituții de învățământ superior, prin instruire și materiale obiectivate;

19 – să plănuiască activități educative relevante și eficiente, în scopul de a (i) înțelege mai bine antisemitismul, (ii) preveni antisemitismul prin educație, (iii) educa elevii și studenții în legătură cu antisemitismul, și (iv) răspunde la incidentele antisemite;²²

20 – să ia măsuri ca eforturile educaționale pentru prevenirea și combaterea antisemitismului să includă, ca rezultate principale de învățare, (i) o capacitate de gândire critică, (ii) rezistență împotriva antisemitismului, (iii) abilitate de a contextualiza antisemitismul și de a combate prejudecățile și stereotipurile antisemite, și (iv) empatie pentru victimele antisemitismului;

21 – să includă educația privind antisemitismul în declarațiile de misiune ale instituțiilor educaționale, în planurile de acțiune, programele didactice și codurile de conduită relevante;

¹⁷ Vezi și Recomandarea de Politică Generală Nr 15 a ECRI privind combaterea discursului de ură, în special recomandarea 4.g

¹⁸ Vezi și Recomandarea 23 de mai jos.

¹⁹ Opinia ECRI privind Definiția de lucru a antisemitismului, dată de IHRA (2020), în special § 7

²⁰ Vezi de exemplu Ghidul de informații OSCE/ODIHR împotriva infracțiunilor de ură.

²¹ Vezi și programele OSCE/ODIHR intitulate Instruirea împotriva infracțiunilor de ură pentru funcționarii însărcinați cu aplicarea legii (TAHCLE) și Instruirea procurorilor și infracțiunile de incitare la ură (PAHCT).

²² Vezi UNESCO și OSCE/ODIHR (2018): Abordarea antisemitismului prin educație – linii directoare pentru creatorii de politici, p. 9-10.

și să dezvolte metodologii și materiale de înaltă calitate, precum manuale și unelte digitale, pe acest subiect;²³

22 – să ia măsuri ca educația privind antisemitismul să fie oferită prin discipline relevante tuturor elevilor și studenților la vârsta potrivită, în învățământ oficial și neoficial, inclusiv în educarea adulților și instruirea profesorilor,²⁴ prin facilitarea, sprijinirea, monitorizarea și evaluarea educației privind antisemitismul;

23 – să sprijine cercetarea științifică menită să ajute persoanele și grupurile care sunt într-un pericol special de a deveni victimele antisemitismului, și să folosească narațiuni bazate pe experiențe contemporane publice în legătură cu antisemitismul, în plus față de documentația istorică disponibilă;

24 – să promoveze studiul holocaustului și dezvoltările care conduc la acesta, în cadrul școlilor, în educație în general, și să ia măsuri ca profesorii să fie instruiți corespunzător pentru a aborda această chestiune într-o manieră prin care elevii și studenții să mediteze ei înșiși asupra pericolelor actuale și despre cum se poate preveni repetarea acestor evenimente,²⁵ inclusiv prin vizitarea locurilor de rememorare, unde există;

25 – să comemoreze oficial, pe 27 ianuarie, Ziua internațională de rememorare a holocaustului, după cum este recomandat de inițiativa miniștrilor educației din statele membre ale Consiliului European, în octombrie 2002, și de Rezoluția 60/7 a Adunării Generale a Națiunilor Unite, din noiembrie 2005;

26 – să promoveze studiul și cercetarea persecuției sistematice și uciderii evreilor și altor persoane sub regimurile totalitare ulterioare celui de-al doilea război mondial;

27 – să acorde o atenție deosebită necesității sensibilizării publicului în contextul restituirii proprietății evreilor sau comunităților evreiești, unde este cazul, pentru evitarea unei creșteri a sentimentelor antisemite, stereotipurilor ori discursurilor de incitare la ură;

28 – să încurajeze dezbateri în cadrul mass-mediei privind rolul acesteia în combaterea antisemitismului, și privind responsabilitatea specială a profesioniștilor media, în acest context, de a raporta despre toate evenimentele internaționale, în special în legătură cu statul Israel, politica sa în teritoriile ocupate și relațiile sale cu vecinii, într-o manieră care să evite perpetuarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite;

29 – să sprijine activitățile organizațiilor non-guvernamentale, care joacă un rol important în combaterea antisemitismului și promovarea aprecierii diversității;

30 – să sprijine acțiunile anti-rasiste între diferitele comunități etnice și religioase și să promoveze dialogul și toleranța inter-culturală și inter-religioasă prin eforturi susținute și întindere zonală, implicând o gamă largă de factori sociali la toate nivelele, inclusiv prin furnizarea finanțării și stabilirea de forumuri instituționale relevante;

31 – să ia măsuri ca persoanele de credință iudaică să fie capabile de a-și exercita dreptul la libertatea de religie fără discriminare, inclusiv prin intermediul instituțiilor publice, care să prevadă în practicile lor zilnice o ofertă rezonabilă a cerințelor religioase;

32 – să-i încurajeze pe conducătorii religioși de la toate nivelurile să-și asume răspunderea pentru învățăturile transmise oamenilor de rând și să evite alimentarea antisemitismului;

33 – să încurajeze toate organismele sportive locale, regionale și naționale să promoveze acțiuni împotriva antisemitismului și a tuturor manifestărilor de rasism, la evenimentele sportive și în publicațiile lor;

²³ Vezi și Recomandările 16, 24 și 26; ca și UNESCO și OSCE/ODIHR (2020): Abordarea antisemitismului în școli: programa de pregătire. Vezi și Cadrul referință al Consiliului European pentru competențele culturii democratice.

²⁴ Vezi și Recomandarea 24 de mai jos.

²⁵ Vezi și UNESCO (2017): Educația privind holocaustul și prevenirea genocidului: un ghid politic.

34 – să condamne activitățile care promovează boicotări ale statului Israel, cetățenilor săi, sau companiilor și instituțiilor israeliene, dacă aceste activități incită la violență, ură sau intoleranță;²⁶

C. Protecție

35 – să asigure protecția evreilor, a comunităților evreiești și a instituțiilor lor, promovând cooperarea între ele și autoritățile de securitate și aplicare a legii locale și naționale, recunoscând responsabilitatea majoră a statului, bazată pe bune practici și linii directoare stabilite; cât și să evalueze măsurile luate și să schimbe bune practici cu alte guverne;²⁷

36 – să îmbunătățească colaborarea cu comunitățile evreiești, pentru a determina și implementa măsurile de securitate necesare, asigurând totodată sprijin financiar pentru aceste măsuri. Unde este cazul, să ia orice măsuri necesare pentru a contribui activ la asigurarea siguranței persoanelor, clădirilor religioase, educaționale și culturale evreiești, locurilor de rememorare și vieții comunității evreiești, în strânsă colaborare și dialog cu asociațiile evreiești și alți factori angajați în lupta împotriva antisemitismului;²⁸

37 – să asigure sprijin pentru victimele antisemitismului și ale oricăror alte acte rasiste, conform instrumentelor legale existente,²⁹ îndrumare³⁰ și bune practici, precum dezvoltarea unei abordări centrate pe victimă; tratarea victimelor infracțiunilor de ură cu delicatețe și acordarea de asistență adecvată (inclusiv consiliere psiho-socială) înaintea, în timpul și după procedurile penale; înființarea rețelelor cuprinzându-i pe toți aceia care lucrează pentru prevenirea și combaterea discriminării membrilor comunității evreiești;³¹

38 – să ia măsuri ca victimele discriminării antisemite să fie conștiente de posibilitatea de a deferi cauzele către organismul egalității naționale;

39 – să ia măsuri ca victimele actelor antisemite să fie conștiente de drepturile lor de redresare prin proceduri civile, administrative și penale și să nu sunt împiedicate de a și le exercita, prin frică, insuficiente cunoștințe, obstacole fizice sau emoționale, ori lipsă de mijloace;

40 – să evite intervierea excesivă a victimelor și să folosească tehnologia și alte mijloace pentru a le proteja împotriva re-victimizării;

D. Punere sub acuzare / Aplicarea legii

41 – să ia măsuri ca legislația să permită agențiilor de aplicare a legii și serviciilor de procuratură să combată antisemitismul în mod eficient, luând în considerare recomandările ECRI din Recomandarea de Politică Generală Nr 7 privind legislația națională pentru combaterea rasismului și discriminării rasiale;

42 – să ia măsuri ca legea să prevadă că, pentru toate infracțiunile penale, motivația rasistă constituie o circumstanță agravantă, și că o astfel de motivație cuprinde și motivația antisemită;

43 – să ia măsuri ca legislația penală să cuprindă antisemitismul, și să penalizeze următoarele acte antisemite, când sunt comise intenționat:

²⁶ Vezi hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (ECtHR) în cazul *Baldassi și alții v. France*, în care Curtea a stabilit că promovarea unui boicot din motive politice este protejată de Articolul 10 din Convenția europeană pentru drepturile omului (*Libertatea de exprimare*), atâta timp cât nu incită la violență, ură sau intoleranță (ECtHR 2020, nr.15271/16; vezi, în special § 79). În acest context, vezi și hotărârea ECtHR în cazul *Willem v. France* (ECtHR 2009, nr. 10883/05; în special §§ 34-42).

²⁷ Vezi, de exemplu, proiectul OSCE/ODIHR „Transformarea vorbelor în fapte în abordarea antisemitismului” și OSCE/ODIHR (2017): „Înțelegerea infracțiunilor de ură antisemite și rezolvarea nevoilor de securitate a comunităților evreiești: ghid practic”.

²⁸ Vezi și Declarația Consiliului Uniunii Europene privind aducerea în atenție a luptei împotriva antisemitismului în zonele politice (2020) și Declarația Consiliului Uniunii Europene privind lupta împotriva antisemitismului și dezvoltarea securității comune pentru o mai bună protecție a comunităților evreiești și a instituțiilor europene (2018).

²⁹ Vezi, de exemplu, Convenția europeană privind compensarea victimelor infracțiunilor violente (1983).

³⁰ Vezi, de exemplu, Liniile directoare revizuite ale Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind protecția victimelor actelor teroriste (2017).

³¹ Vezi Compendiumul EU-FRA al practicilor pentru infracțiunile de incitare la ură.

- a. genocidul, discriminarea rasială sau infracțiunile rasiste;
- b. pregătirea genocidului, discriminarea rasială sau infracțiunile rasiste;
- c. incitarea publică la discriminare, violență sau ură împotriva unei persoane sau unui grup de persoane pe motiv că ar avea identitate sau origine evreiască;
- d. folosirea violenței împotriva altei persoane, sau aducerea de daune proprietății acesteia, datorită identității sau originii sale evreiești, reale sau presupuse;
- e. crearea sau conducerea unui grup care și-a propus să propage sau să incite la discriminare, violență sau ură, ori folosirea violenței împotriva altei persoane, sau aducerea de daune proprietății sale, datorită identității sau originii evreiești a acesteia;
- f. calitatea de membru al unui grup sau organizații care își propune obiectivele menționate la punctul e) de mai sus;
- g. participarea la un atac de grup împotriva unei părți a populației, cetățenilor individuali sau împotriva proprietății lor, în legătură cu identitatea sau originea lor evreiască, reală sau presupusă;
- h. insulte sau defăimări publice ale unei persoane sau grup de persoane, pe motivul realei sau presupusei lor identități sau origini evreiești;
- i. amenințări împotriva unei persoane sau grup de persoane pe motivul realei sau presupusei lor identități sau origini evreiești;
- j. expresia publică, cu scop antisemit, a unei ideologii care depreciază sau denigrează, sau care incită la ură împotriva unui grup de persoane pe motivul identității sau originii lor evreiești;
- k. glorificarea publică, negarea, distorsionarea, trivializarea, justificarea sau iertarea holocaustului;
- l. glorificarea publică, negarea, distorsionarea, trivializarea, justificarea sau iertarea, cu scop antisemitic, a crimelor de genocid, crimelor împotriva umanității sau crimelor de război, comise contra persoanelor, pe motivul realei sau presupusei lor identități sau origini evreiești;
- m. diseminarea sau distribuția publică, ori producția sau stocarea, în scopul diseminării sau distribuirii publice, cu scop antisemit, a materialelor scrise, picturale, sau a altor materiale conținând manifestări cuprinse la punctele c), h), i), j), k) și l) de mai sus;
- n. desacralizarea, distrugerea sau deteriorarea, cu scop antisemit, a unei sinagogi, case de rugăciune, sanctuar, loc de rememorare ori alte instituții aparținând comunității evreiești, precum școli, centre culturale sau cimitire, ori a simbolurilor acestora;
- o. împiedicarea evreilor, prin forță sau amenințări, să practice în mod liber credința proprie, sau să îndeplinească ritualurile ori serviciile religioase, care nu încalcă legile țării, ordinea publică sau morala;

44 – să ia măsuri ca infracțiunile antisemite comise online să fie pedepsite ca și cele offline și să fie abordate în mod adecvat prin intermediul unei acuzați eficiente și al altor măsuri. Discursul de ură antisemit ilegal trebuie îndepărtat cu promptitudine și consistență de către furnizorii de servicii de internet, în conformitate cu cadrul legal și non-legal;

45 – să ia măsuri ca legislația să prevadă obligația de a suprima finanțarea publică a organizațiilor care promovează antisemitismul, inclusiv a partidelor politice;

46 – să ia măsuri ca legislația să prevadă posibilitatea dezmembrării organizațiilor care promovează antisemitismul;

47 – să ia măsurile potrivite ca legislația menită să prevină și să sancționeze antisemitismul să fie implementată efectiv;

48 – să implementeze recomandările făcute în secțiunea III.B (Prevenire / Educație) de mai sus, privind strângerea de informații (§ 13) și instruirea ofițerilor de poliție, procurorilor și magistraților (§ 15);

49 - să implementeze recomandările făcute în secțiunea III.C (Protecție) de mai sus, privind drepturile victimelor (§ 39) și să evite re-victimizarea (§ 40);

50 – să promoveze participarea efectivă a victimelor actelor antisemite în procedurile civile, administrative sau penale, în conformitate cu procedurile țării;

51 – poliția și serviciile de procuratură trebuie să desemneze persoane de contact pentru grupurile vulnerabile, care sunt ținta discursului și infracțiunilor de ură, inclusiv antisemite. Aceste persoane de contact trebuie să primească instruire continuă privind investigarea discursului și infracțiunilor de ură și să dezvolte și mențină un dialog regulat cu aceste grupuri, pentru a asigura o raportare, investigare și punere sub acuzare adecvate a discursurilor și infracțiunilor de ură;

52 - poliția și serviciile de procuratură trebuie să ancheteze în amănunt toate cazurile presupuse de discurs sau infracțiune de ură antisemită și să se asigure ca posibila existență a unei motivații colaterale să fie luată în considerare în mod consistent în rapoartele și investigațiile poliției, cât și în orice alte proceduri judiciare ulterioare.

ANEXA I

Opinia ECRI privind Definiția de lucru a antisemitismului, dată de IHRA (adoptată la a 84-a ședință plenară din 2 decembrie 2020)

1. ECRI notează că în prezent nu există o definiție finală și absolută a antisemitismului. Discuțiile academice au reflectat o gamă largă de abordări diferite, dar fără un rezultat concludent.
2. În 2004, Centrul european de monitorizare a rasismului și xenofobiei (EUMC, predecesorul Agenției UE pentru Drepturi Fundamentale – FRA) a întâmpinat probleme în a compila cu acuratețe informații privind incidentele antisemitice, datorită absenței totale sau parțiale a monitorizării oficiale a statului în această zonă. Îndrumările pentru înregistrarea unor astfel de incidente, dacă existau, erau adesea ambigue, ceea ce ducea la rapoarte incomplete ale poliției și ale altor autorități relevante. Combaterea problemei crescânde a antisemitismului a fost astfel grav împiedicată de absența unei definiții operaționale, care să poată descrie în mod adecvat formele tradiționale de antisemitism, având originile în teorii rasiale, religioase, economice și extremist politice, cât și diferitele forme contemporane de antisemitism, exprimate ca demonizare a Israelului, ca stat evreiesc, dar care erau ascunse sub masca anti-sionismului. Pentru remedierea situației, EUMC a solicitat o definiție de lucru, cu care au fost de acord reprezentanții organizațiilor evreiești și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Această definiție de lucru nu a fost concepută pentru a fi legiferată, ci pentru a oferi îndrumare operațională autorităților publice relevante. Definiția de lucru a EUMC a furnizat baza activității ulterioare în acest domeniu, deși nu a fost adoptată în cele din urmă, datorită faptului că nici EUMC, nici succesoarea acesteia, FRA, nu erau organisme de stabilire a standardelor, ci agenții de cercetare, care consiliau Comisia Uniunii Europene.
3. În consecință, în 2016, Alianța internațională a Rememorării Holocaustului (IHRA), a adoptat Definiția de lucru a antisemitismului, non-legală, care este bazată în mare parte pe lucrările anterioare ale EUMC. Această Definiție de lucru a câștigat de atunci un sprijin crescut în comunitatea internațională și a fost adoptată de 27 de state (începând cu noiembrie 2020), inclusiv 23 de state membre ale Consiliului Europei, fiind susținută sau recomandată de diferiți factori internaționali, precum Uniunea Europeană și Raportorul Special al Națiunilor Unite pentru libertatea religiei și credinței.
4. Totuși, au existat și critici ale Definiției de lucru. Între altele, s-a afirmat că Definiția nu reflectă un consens în cadrul învățăturilor academice. Alții au argumentat totuși că Definiția nu a fost concepută ca un exercițiu academic, ci trebuie înțeleasă ca un instrument operațional.
5. O altă critică este că Definiția de lucru nu este adecvată, ca text legal, din mai multe motive, în special lipsa ei de precizie. Propunătorii au răspuns că acesta nu a fost niciodată scopul Definiției de lucru, și că ea a fost menită explicit a fi un text non-legal, care dorește să ofere îndrumare practică guvernelor, cu scopul de a le ajuta în eforturile de prevenire și combatere mai eficientă a diferitelor forme de antisemitism.³²
6. Au fost de asemenea exprimate îngrijorări cum că Definiția de lucru va considera toate criticile aduse Israelului drept antisemite și va înăbuși libertatea de exprimare, în special în contextul protestelor împotriva încălcării drepturilor omului, comise de autoritățile israeliene. În același timp, Definiția de lucru afirmă că „critica Israelului, similară cu cea adusă oricărei alte țări, nu poate fi privită ca antisemită”.

³² Vezi și [Raportul anual 2018 al ECRI](#): § 17.

7. În acest context, ECRI a mai subliniat în repetate rânduri că critica Israelului nu poate fi considerată antisemită per se, atâta timp cât este exprimată în același fel ca împotriva celorlalte state. ECRI accentuează cu tărie că orice încercări de a folosi greșit Definiția de lucru și exemplele sale pentru a înăbuși sau stigmatiza drept antisemitică critica legitimă a Israelului și a politicii sale, în special față de poporul palestinian, și în contextul ocupării teritoriilor palestinene de către Israel, vor compromite eforturile de combatere a antisemitismului și de aceea trebuie respinse. ECRI trebuie totuși să repete că este inacceptabil ca criticile aduse guvernului Israelului să fie folosite pentru a stârni ura împotriva poporului evreu, din Israel și din alte părți, inclusiv prin presupuneri ale unei „conspirații evreiești” la nivel global. Această imagine, creată de stereotipe vechi de secole, alimentează resentimentele față de toți evreii.³³ ECRI a notat în rapoartele sale anuale că izbucniri de ură antisemită sunt adesea observate în multe țări europene, în zorii unei violențe renăscute în Orientul Mijlociu. În discursul public care urmează, nu se pune suficient accent pe necesitatea de a distinge între critica acțiunilor israeliene și expresia publică a urii față de evrei și atitudinii rasiste împotriva lor în general.³⁴ Instituțiile evreiești, precum sinagogile, centrele comunitare și cimitirele, sunt adesea vandalizate și ca reacție la evenimentele din Orientul Mijlociu. Părerea că atacurile asupra evreilor și proprietății lor ar putea fi considerate drept reacții justificate la politica și acțiunile guvernului israelian, este, din păcate, larg răspândită, și nu aparține numai membrilor grupurilor extremiste.³⁵

8. Ținând seama de observațiile de mai sus, ECRI este mulțumită de Definiția de lucru a antisemitismului, non-legală, dată de IHRA, în sensul că ajută și promovează o mai bună înțelegere a antisemitismului. În special, Definiția de lucru se bazează pe un concept care include și diferite forme contemporane de antisemitism, fără a încerca să considere nelegitime criticile aduse Israelului, în măsura în care acesta este văzut la aceleași standarde ca oricare alt stat. Deși nu este o definiție cuprinsă într-un tratat internațional, sau menită să fie folosită în proceduri legale, și nici nu reprezintă o definiție academică aprobată universal, ECRI consideră că ea poate fi un instrument pozitiv, și încurajează statele membre ale Consiliului Europei să o ia în considerare, mai ales în domeniul strângerii de informații, educației și sensibilizării cetățenilor.

³³ [Raportul anual 2019 al ECRI](#): § 14.

³⁴ [Raportul anual 2014 al ECRI](#): § 13.

³⁵ [Raportul anual 2018 al ECRI](#): § 16.

ANEXA II

Definiția de lucru a antisemitismului, dată de Alianța Internațională pentru Rememorarea Holocaustului (IHRA)

(adoptată de Plenara IHRA din 26 mai 2016)

“Antisemitismul este o anumită percepție a evreilor, care poate fi exprimată drept ură față de evrei. Manifestările retorice și fizice de antisemitism sunt îndreptate către evrei sau non-evrei și/sau proprietatea lor, către instituțiile comunității evreiești și clădirile religioase.”

Pentru a îndruma IHRA în lucrarea sa, următoarele exemple pot servi drept ilustrații:

Manifestările pot avea ca obiect statul Israel, conceput ca o colectivitate de evrei. Totuși, critica statului Israel, similară cu cea adusă oricărei alte țări, nu poate fi considerată antisemită. Antisemitismul îi acuză adesea pe evrei de conspirații împotriva umanității, și este adesea folosit pentru a-i blama pentru „de ce merg lucrurile prost”. Este exprimat în vorbire, scriere, forme vizuale și acțiune, și folosește stereotipuri sinistre și trăsături de caracter negative.

Exemple contemporane de antisemitism în viața publică, mass-media, școli, locuri de muncă și în sfera religioasă ar putea include, având în vedere contextul general, dar nefiind limitate la următoarele:

- Instigarea la, ajutorul sau justificarea uciderii sau vătămării evreilor, în numele unei ideologii radicale ori unei concepții religioase extremiste.
- Menținerea de afirmații răuvoitoare, dezumanizante, demonice ori stereotipe despre evrei, ca indivizi, sau despre puterea colectivă a evreilor – precum, în special, dar nu în exclusivitate, mitul despre o conspirație mondială evreiască, sau despre controlul evreilor asupra mass-mediei, economiei, guvernelor sau altor instituții sociale.
- Acuzarea evreilor, ca popor, că ar fi răspunzători de rele reale sau imaginare, comise de o singură persoană sau de un grup, sau chiar de acte comise de non-evrei.
- Negarea faptului, scopului, mecanismelor (ex. camerele de gazare) sau intenționalității genocidului evreilor, realizat de Germania național socialistă și de suporterii și complicii săi în timpul celui de-al doilea război mondial (holocaustul).
- Acuzarea evreilor, ca popor, sau a Israelului, ca stat, de inventarea sau exagerarea holocaustului.
- Acuzarea cetățenilor evrei de a fi mai loiali Israelului, sau presupuselor priorități ale evreilor din toată lumea, decât intereselor propriilor lor națiuni.
- Negarea dreptului cetățenilor evrei la auto-determinare, susținând, de exemplu, că existența unui stat al Israelului este o întreprindere rasistă.
- Aplicarea de standarde duble, cerând prin aceasta un comportament neașteptat sau nesolicitat de la orice altă națiune democratică.
- Folosirea simbolurilor și imaginilor asociate cu antisemitismul clasic (ex. afirmații că evreii l-au ucis pe Isus sau uciderea copiilor), care să-i caracterizeze pe israeliți sau statul Israel.
- Compararea politicii actuale a Israelului cu cea a naziștilor.
- Considerarea evreilor în general, responsabili pentru acțiunile statului Israel.

Actele antisemite constituie infracțiuni, atunci când sunt astfel definite de lege (de exemplu, negarea holocaustului sau distribuția materialelor antisemite, în unele țări).

Infracțiunile sunt antisemite atunci când țintele atacurilor, fie persoane, fie proprietate – precum clădiri, școli, locuri de rugăciune și cimitire – sunt alese deoarece sunt, ori sunt percepute a fi, evrei, sau având legătură cu evreii.

Discriminarea antisemită este negarea pentru evrei a oportunităților sau serviciilor disponibile pentru ceilalți, și este ilegală în multe țări.

ANEXA III

Trimiteri la documente menționate în părțile I-III

Protocolul Adițional la Convenția privind infracțiunile computerizate, în legătură cu încredințarea actelor de natură rasistă sau xenofobă, comise prin intermediul sistemelor computerizate (CETS No. 189)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Consiliul Europei, Comitetul de Miniștri, Linii directoare revizuite privind protecția victimelor actelor teroriste

<https://rm.coe.int/protection-of-victims-of-terrorist-acts/168078ab54>

Consiliul Europei, Adunarea Parlamentară, Rezoluția 2309 (2019) privind păstrarea moștenirii culturale evreiești

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=28247>

Consiliul Europei, Adunarea Parlamentară, Rezoluția 2106 (2016) pentru o angajare reînnoită în lupta împotriva antisemitismului în Europa

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=22716>

Consiliul Europei, Cadru de referință a competențelor pentru o cultură democratică

<https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

Consiliul Uniunii Europene, Declarația 13637/20 privind îndreptarea luptei împotriva antisemitismului înspre zonele politice

<https://www.consilium.europa.eu/media/47065/st13637-en20.pdf>

Consiliul Uniunii Europene, Declarația 15213/18 privind lupta împotriva antisemitismului și dezvoltarea unei abordări comune a securității pentru o mai bună protecție a comunităților și instituțiilor evreiești în Europa

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15213-2018-INIT/en/pdf>

Consiliul Uniunii Europene, Decizia cadru 2008/913/JHA privind combaterea anumitor forme și expresii de rasism și xenofobie prin intermediul legislației penale

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008F0913>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 1 privind combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.1>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 2 (revizuită) privind combaterea rasismului și intoleranței la nivel național prin intermediul organismelor egalitare

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-/16808b5a23>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 5 privind combaterea intoleranței și discriminării împotriva musulmanilor

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.5>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 6 privind combaterea diseminării materialelor rasiste, xenofobe și antisemite prin internet

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-6-on-combating-the-dissemination/16808b5a8d>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 7 (revizuită) privind legislația națională pentru combaterea rasismului și discriminării rasiale

<https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-7-revised-on-national-legislatio/16808b5aae>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 10 privind combaterea rasismului și discriminării rasiale prin educația școlară

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-10-on-combating-racism-and-racia/16808b5ad5>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 12 privind combaterea rasismului și discriminării rasiale în domeniul sportului

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-12-on-combating-racism-and-racia/16808b5ae7>

Recomandarea de Politică Generală ECRI Nr 15 privind combaterea discursului de ură

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech/16808b5b01>

Rapoarte anuale ECRI

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/annual-reports>

ECRI, O introducere istorică (Pregătită pentru a 25-a aniversare ECRI)

<https://rm.coe.int/historical-introduction-/1680972f42>

Ghid ECRI pentru egalitatea efectivă

<https://rm.coe.int/ecri-roadmap-final-version-/168097e13d>

Opinia ECRI privind Definiția de lucru a antisemitismului, dată de IHRA

<https://rm.coe.int/opinion-ecri-on-ihra-wd-on-antisemitism-2755-7610-7522-1/1680a091dd>

Convenția europeană privind drepturile omului (Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale) (CETS No. 005)

https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf

Convenția europeană privind compensarea victimelor infracțiunilor violente (CETS No. 116)

<https://rm.coe.int/1680079751>

Parlamentul European, Rezoluția din 1 iunie 2017 privind combaterea antisemitismului

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0243_EN.html

Agenția pentru drepturi fundamentale a Uniunii Europene, Compendium de practici pentru infracțiunile de ură

<https://fra.europa.eu/en/theme/hate-crime/compendium-practices>

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială

<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx>

Alianța Internațională pentru Rememorarea Holocaustului (IHRA), Declarația Forumului Internațional de la Stockholm privind Holocaustul

<https://www.holocaustremembrance.com/about-us/stockholm-declaration>

IHRA, Definiția de lucru a negării și distorsionării holocaustului

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

IHRA, Definiția de lucru a antisemitismului

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-antisemitism>

IHRA, Recunoașterea și combaterea distorsionării holocaustului – recomandări pentru politicieni și factori de decizie

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/reports/recognizing-countering-holocaust-distortion-recommendations>

OSCE, Concluzii ale Președinției Elvețiene, din 12-13 noiembrie 2014, ca urmare a celei de-a 10-a aniversări a Conferinței de la Berlin privind Antisemitismul

<https://www.osce.org/files/f/documents/9/0/126710.pdf>

OSCE, Declarația privind eforturile crescute de combatere a antisemitismului

<https://www.osce.org/mc/130556>

OSCE/ODIHR, Înțelegerea infracțiunilor de ură antisemită și abordarea nevoilor de securitate ale comunităților evreiești: ghid practic

<https://www.osce.org/odhr/317191>

OSCE/ODIHR Informații utile împotriva infracțiunilor de incitare la ură

<https://www.osce.org/odhr/INFAHCT>

OSCE/ODIHR Programul de instruire a procurorilor pentru infracțiunile de incitare la ură

<https://www.osce.org/odhr/pahct>

OSCE/ODIHR Programul de instruire a funcționarilor însărcinați cu aplicarea legii împotriva infracțiunilor de incitare la ură (TAHCLE)

<https://www.osce.org/odhr/tahcle>

Protocol Nr. 12 la Convenția europeană pentru protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (CETS No. 177)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/rms/0900001680080622>

Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite nr. 61/255, 2007

<https://undocs.org/en/A/RES/61/255>

Strategia și planul de acțiune ale Națiunilor Unite privind discursul de incitare la ură

https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/advising-and-mobilizing/Action_plan_on_hate_speech_EN.pdf

Planul de acțiune al Națiunilor Unite pentru salvagardarea siturilor religioase: în unitate și solidaritate pentru un cult sigur și pașnic

<https://www.unaoc.org/resource/united-nations-plan-of-action-to-safeguard-religious-sites/>

Planul de acțiune al Națiunilor Unite pentru prevenirea extremismului violent

<https://www.un.org/counterterrorism/plan-of-action-to-prevent-violent-extremism>

Secretarul General al Națiunilor Unite, Remarci făcute la Evenimentul la nivel înalt UNESCO privind puterea educației pentru combaterea rasismului și discriminării: cazul antisemitismului (New York, 26 septembrie 2018)

<https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2018-09-26/secretary-generals-remarks-high-level-event-power-education>

Raportorul Special al Națiunilor Unite privind libertatea religiei sau credinței, Raport privind antisemitismul, din 20 septembrie 2019

<https://undocs.org/A/74/358>

UNESCO, Educația despre holocaust și prevenirea genocidului: un ghid politic

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248071>

UNESCO și OSCE/ODIHR, Abordarea antisemitismului în școli: programa de învățământ

<https://en.unesco.org/news/addressing-antisemitism-schools-unesco-and-osce-launch-framework-curricula-teacher-trainers> și <https://www.osce.org/odihr/470712>

UNESCO și OSCE/ODIHR, Abordarea antisemitismului prin educație – linii directoare pentru creatorii de politici

https://www.osce.org/files/f/documents/8/0/383089_0.pdf

Declarația Universală a Drepturilor Omului

<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>